

Súd: Krajský súd Trnava
Spisová značka: 23CoP/76/2014
Identifikačné číslo súdneho spisu: 2213201493
Dátum vydania rozhodnutia: 02. 02. 2015
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Iveta Jankovičová
ECLI: ECLI:SK:KSTT:2015:2213201493.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Trnave v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Iveta Jankovičová a členov senátu JUDr. Daša Kontríková a JUDr. Martin Holíč vo veci starostlivosti súdu o v súčasnosti už plnoletú L. F. E., nar. XX.XX.XXXX, zastúpenú JUDr. Štefanom Neszméry, advokátom, o maloletú A. T. E., nar. XX.XX.XXXX a maloletú E. K. E., nar. XX.XX.XXXX, zastúpené kolíznym opatrovníkom: Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Dunajská Streda, deti rodičov: matka - MUDr. T. E., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom H. X., L. X. XXX, zastúpená JUDr. Štefanom Neszméry, advokátom, Dunajská Streda, Nám. priateľstva 2172/31 a otec - MUDr. D. E., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom tamtiež, o úpravu výkonu práv a povinností rodičov k maloletým deťom, na odvolanie matky a otca proti rozsudku Okresného súdu v Dunajskej Strede č.k. 12P/10/2013 zo dňa 19. mája 2014 takto

rozhodol:

Rozsudok súdu prvého stupňa sa potvrdzuje v napadnutej časti v časti určenia výšky výživného pre maloleté deti.

Rozsudok súdu prvého stupňa sa mení v časti počiatku určenia vyživovacej povinnosti tak, že sa určuje od 28.01.2013.

Rozsudok súdu prvého stupňa sa ruší v časti dlžného výživného na L. F., maloletú A. T. a maloletú E. K. a v tejto časti sa vracia súdu prvého stupňa na ďalšie konanie

odôvodnenie:

Prvostupňový súd zveril maloletú A. T. E., nar. XX.XX.XXXX a maloletú E. K. E., nar. XX.XX.XXXX do osobnej starostlivosti matke, ktorá ich bude zastupovať a spravovať ich majetok. Rozhodol, že otec je povinný platiť na výživu L. F. E. sumu 450 eur mesačne, vždy do 20. dňa mesiaca vopred k rukám dieťaťa, na výživu mal. A. T. sumu 350 eur mesačne a na výživu mal. E. K. sumu 250 eur mesačne, vždy do 20. dňa mesiaca vopred k rukám matky, počnúc dňom 19.12.2012. Dlh na zročnom výživnom vznikol otcovi za obdobie od 19.12.2012 do 19.05.2014 v prípade L. F. v sume 4.289,52 eur. Súd povolil otcovi dlh na výživnom splácať mesačne v splátkach po 100 eur mesačne spolu s bežným výživným pod stratou výhody splátok, počnúc právoplatnosťou rozsudku. Dlh na zročnom výživnom vznikol otcovi za obdobie od 19.12.2012 do 19.05.2014 v prípade mal. A. T. v sume 2.906,29 eur. Súd povolil otcovi dlh na výživnom splácať mesačne v splátkach po 70 eur mesačne spolu s bežným výživným pod stratou výhody splátok, počnúc právoplatnosťou rozsudku. Dlh na zročnom výživnom vznikol otcovi za obdobie od 19.12.2012 do 19.05.2014 v prípade mal. E. K. v sume 2.243,07 eur. Súd povolil otcovi dlh na výživnom splácať mesačne v splátkach po 55 eur mesačne spolu s bežným výživným pod stratou výhody splátok, počnúc právoplatnosťou tohto rozsudku. Súd zároveň upravil styk otca s maloletými deťmi tak, že otec je oprávnený stretávať sa s deťmi každý páry vikend roka v nedeľu od 15.30 hod. do 18.30 hod., počas letných prázdnin v párnom roku od pondelka tretieho týždňa mesiaca júl 9.00 hod. do

neделе štvrtého týždňa mesiaca júl 18.00 hod. a od pondelka tretieho týždňa mesiaca august 9.00 hod. do neделе štvrtého týždňa mesiaca august 18.00 hod. a v nepárnom roku od pondelka prvého týždňa mesiaca júl 9.00 hod. do neделе druhého týždňa mesiaca júl 18.00 hod. a od pondelka prvého týždňa mesiaca august 9.00 hod. do neделе druhého týždňa mesiaca august 18.00 hod., počas Vianočných sviatkov v párnom roku od 24.12. od 10.00 hod. do 26.12. do 18.00 hod., počas jarných školských prázdnin v párnom roku od soboty 9.00 hod. do soboty 18.00 hod., počas Veľkonočných sviatkov v nepárnom roku od piatku 10.00 hod. do pondelka 18.00 hod. Otec je povinný v stanovenom čase si deti od matky prevziať v mieste jej bydliska a v stanovenom čase matke v mieste jej bydliska vrátiť a matka je povinná deti na styk pripraviť a v stanovenom čase ich otcovi v mieste ich bydliska odovzdať. V prípade, že sa z vážnych dôvodov nebude môcť styk uskutočniť sú povinní rodičia sa navzájom o tomto dôvode informovať najneskôr 18 hodín pred začiatkom styku. O trovách konania rozhodol, že žiadny z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania. Vyhodnotením vykonaného dokazovania súd dospel k záveru, že je potrebné pristúpiť k úprave výkonu práv a povinností rodičov k mal. deťom, nakoľko sa na nej sami rodičia nedohodli. V otázke zverenia maloletých detí jednému z rodičov, v danom prípade matke, nevznikol medzi rodičmi žiadny spor, nebol zistený žiadny dôvod, pre ktorý by deti nemali ostať v starostlivosti matky a preto súd zveril maloleté do osobnej starostlivosti matke, ktorá sa o deti riadne starala aj doposiaľ.

Vyživovaciú povinnosť otca súd určil s prihliadnutím na zárobkové a majetkové pomery oboch rodičov, nakoľko vyživovaciú povinnosť voči deťom má aj matka, ktorá už okrem najmladšieho dieťaťa nevyvažuje svoju povinnosť výlučne osobnou starostlivosťou a musí sa na nej podieľať aj finančne a s prihliadnutím na vek detí a ich odôvodnené potreby. Tu však treba poukázať na to, že matka z tvrdených výdavkov na deti počas celého konania preukázala len menšiu časť z nich, súd preto prihliadol len na výdavky potvrdené dokladmi, prípadne otcom detí. Najstaršia L. má 18 rokov, navštevuje súkromnú strednú školu v Bratislave, s vysokými poplatkami najmä na školnom, ktoré však v prebiehajúcom školskom roku znášal otec, ďalej sú tu výdavky na cestovnom približne 23 eur mesačne, jazykovú školu, predpokladané výdavky na internát, vreckové, dodržiava bezlaktózovú stravu. Mal. A. má 16 rokov, už medzičasom tiež študuje na strednej škole v Bratislave, býva na internáte s poplatkom 35 eur mesačne, tiež chodí do jazykovej školy, má bezlepkovú stravu. Mal. E. má necelých 5 rokov, vyžaduje si len bežné výdavky na starostlivosť, poplatok so stravným do škôlky podľa predložených potvrdení predstavuje 21 eur mesačne. Súdu neboli preukázané žiadne v špecifikácii tvrdené výdavky do školy, na zdravotnú starostlivosť, na dovolenky, preto súd určil výživné vo výške v zmysle návrhu otca. Určené čiastky sú tak v možnostiach otca a postačujú na zabezpečenie nielen základných potrieb detí. Výživné otcovi súd určil späťne - od podania návrhu na nariadenie predbežného opatrenia. Otcovi do dňa rozhodnutia vznikol na výživnom dlh, vyčíslený násobkom určenej sumy výživného a počtom mesiacov a dní tohto obdobia, po odpočítaní sumy na výživnom v zmysle predbežného opatrenia (od vykonateľnosti uznesenia) a sumy zaplatenej otcom (podľa špecifikácie vyhotovenej matkou). S poukazom na § 25 ods. 2 zák. o rodine súd týmto rozhodol aj o úprave rozsahu styku otca s maloletými deťmi vzhľadom k tomu, že medzi rodičmi v tomto smere viazne komunikácia, pričom obaja rodičia v rámci svojho povolania majú určené aj nočné zmeny a takto majú možnosť prispôbiť si pracovný čas. O trovách konania súd rozhodol podľa § 146 ods. 1 písm. a/ O. s. p.

Proti rozsudku podal odvolanie právny zástupca matky v časti určenia výšky výživného na maloletú L. F., výživného na A. T. a dlhu na výživnom na L. F. a A. T. a E. K.. Poukázal na ustanovenie § 62 ods. 4, § 75 ods. 1 Zákona o rodine, § 62 ods. 2 a ods. 5 Zákona o rodine. Osobná starostlivosť úplne vyvažuje peňažné plnenie vyživovacej povinnosti zo strany druhého rodiča a súd pri určení výšky výživného na maloletú L. a A. neskúmal a nezobral do úvahy ostatný výkon starostlivosti o dieťa zo strany matky, ktorá vzhľadom na určený rozsah styku otca, ktorý je atypicky malý vzhľadom k tomu, že mimo sviatkov a prázdnin sa jedná iba o tri hodiny raz za dva týždne, čiže v ostatnom čase bude práve navrhovateľka si plniť vyživovaciú povinnosť formou osobnej starostlivosti, čo ju vzhľadom na jej profesiu lekára obmedzuje v možnostiach pohotovostných služieb a tak dostatočného príjmu na pokrytie potrieb v spoločnej domácnosti s maloletými deťmi ako aj ich individuálnych potrieb. Na strane povinného otca je široký priestor na uplatnenie výživného, nakoľko jeho priemerný mesačný príjem je 2.164,71 eur mesačne. Považuje preto výživné vo výške 450,- eur na L. a 350,- eur na A. za neprimerané vzhľadom k jeho možnostiam a schopnostiam. Súd neskúmal odôvodnené potreby oboch maloletých samostatne, napriek tomu v prípade oboch detí navrhovateľka poukázala na ich zdravotné komplikácie ako pri L. laktózová intolerancia, problematická pleť a hypovitaminóza, pri A. celiakia a skolióza, ktoré si

vyžadujú zvýšené náklady na stravu, resp. kozmetiku a lieky, ošetrovania a cvičenia. Súd ani raz nežiadal o predloženie lekárskej správy od ošetrojúcej lekárky maloletých detí, o vydokladovanie špecifických nákladov na liečbu, diétne stravovanie atď. Navrhovateľka - matka mala za to, že súd sa plne stotožnil s vyjadrením detskej lekárky k ich stavu a nepotreboval bližšiu špecifikáciu. Navyše prezentovaný zdravotný stav detí nespochybnil ani otec. Súd toto nezohľadnil pri A. i napriek tomu, že je stanovené výživné 350,- eur, hoci sám otec je celiatik a na krytie jeho nákladov v súvislosti s osobitným stravovaním, poberá invalidný dôchodok vo výške 291,50 eur. Obe deti majú náklady so štúdiom, lebo bývajú na internáte, sú aktívne študentky a zvýšené náklady pri ich štúdiu súvisia so štúdiom cudzích jazykov ako aj mimoškolských aktivít. Nesprávne bolo uvedené súdom na strane 4 odôvodnenia rozsudku pri A. T., že je študentkou 9. ročníka základnej školy, keď táto od 01.09.2013 je študentkou Gymnázia v Bratislave, čo riadne zdokladovala matky. Preto neobstojí tvrdenie súdu, že neboli preukázané žiadne v špecifikácii tvrdené výdavky do školy a na zdravotnú starostlivosť. Navyše nie je z odvolania súdu zrejmé, ktoré výdavky na školu a zdravotnú starostlivosť mal za nepreukázané. Na strane 4 však opisuje doklady, ktoré navrhovateľka na preukázanie odôvodnených potrieb jednotlivých maloletých preukázala. S poukazom na ustanovenie § 62 ods. 1, 2 Zákona o rodine obaja rodičia prispievajú na výživu svojich detí podľa možností a schopností, majetkových pomerov a dieťa sa má podieľať na životnej úrovni svojich rodičov a preto nemal súd brať do úvahy napríklad náklady na mesačné lízingové splátky. Navyše ku koncu konania otec sa vrátil späť do spoločnej domácnosti a teda prípadné náklady spojené s nájmom trojizbového bytu v čase odchodu tak boli eliminované. Preto je schopný platiť podstatne vyššie výživné ako bolo určené a navrhovateľka - matka je toho názoru, že vyživovacia povinnosť vo výške 690,- eur na L. F. a 650,- eur na A. T. je adekvátna ich potrebám prihliadajúc na ich zdravotný stav, vek, štúdium a s tým spojené zvýšené náklady. Súd zaviazal splácať zročné výživné od 19.12.2012 do 19.05.2014 v prípade L. F. v sume 4.289,52 eur, povolil otcovi splácať po 100,- eurových splátkach v prípade A. T. v celkovej výške 2.906,29 eur a povolil splácať v splátkach po 70,- eur, v prípade maloletej E. K. vo výške 2.243,07 eur a povolil splácať po 55 eur. Tieto sumy v stanovených splátkach bude splácať 3 roky a 7 mesiacov, teda viac ako dva roky. Vzhľadom na dĺžku konania na súde prvého stupňa približne 1,5 roka a na následné splácanie zročného výživného ako je uvedené a je v možnostiach a schopnostiach na strane otca, táto doba je neprimerane dlhá, je toho názoru, že rozhodnutie nie je v záujme detí. Preto navrhol právny zástupca matky aby po vykonanom dokazovaní sa rozhodnutie súdu prvého stupňa zrušilo.

K odvolaniu sa vyjadril kolízny opatrovník, ktorý navrhol určiť výšku výživného podľa zárobkových možností a schopností rodičov a majetkových pomerov s prihliadnutím na odôvodnené potreby detí.

Odvolanie proti rozsudku podal otec. Poukázal na to, že okrem predbežným opatrením určeného výživného vo výške 35,- eur mesačne prispieval aj pre potreby detí čo súd nebral do úvahy, platil všetky výdavky súvisiace s chodom domácnosti, elektriku, plyn, telefóny, TV, internet, poisťky, pôžičky na dom, internáty, školné, školskú jedáleň, diétne prípravky pre deti, jazykovú školu, príspevok na MHD, cestovné náklady, okuliare, šošovky, prispel na školské výlety, lyžiarsky výcvik, pre L. na letenku do Londýna, pre A. X., zubára, náklady na stužkovú, oblečenie, obuv, umelé nechty, nákup na internát, odvoz na internát autom atď. Preto žiadal o spätné prehodnotenie platenia výživného, pretože neboli brané do úvahy tieto náklady, ale len doklady jeho manželky - matky detí. Poslal súdu výbery matky detí z jeho účtu pre potreby detí od opustenia domácnosti vo výške 16.906,34 eur, pridal k tomu ešte školné pre L. -3.540,- eur, peniaze poslané na účet L. 1.570,- eur, platil internát pre L., od 01.06.2012 do 31.12.2013 v sume 34,- eur, spolu 510,- eur. Od 01.01.2014 -38,- eur, spolu 180,- eur, pre A. jedáleň 210,- a internát 249,- eur, spolu 23.165,34 eur. Platil deťom výlety, lyžovačku, doklady síce nemá, náklady oblečenia, pre L. letenku za 179,- eur a pre A. letenku 300,- eur. Takisto vreckové pre L. týždenne minimálne 20,- eur, mesačne 80,- eur, pre A. 10-15,- eur týždenne, čo je mesačne 40 až 60,- eur. Čo sa týka domácnosti, zabezpečoval všetko sám, pretože jeho výdavky celkovo boli vo výške 474,17 eur mesačne a poisťka na dom ročne 150,- eur. Odvolal sa aj proti rozvodu manželstva, pretože pred rozvodom sa vrátil do spoločnej domácnosti, odvtedy spolu bývajú a snažia sa o obnovu spolužitia.

K odvolaniu otca sa vyjadrila matka prostredníctvom svojho právneho zástupcu. Poskytla mu dostatok času a priestoru na vyriešenie problémov, opakovane mu ponúkla zmierenie kvôli deťom, napriek tomu manželské spolužitie neobnovil a aj z dôvodu toho, že naďalej udržiava svoj mimomanželský vzťah. K starostlivosti o deti uviedla, že sa starala o deti 24 hodín denne a 30 dní v mesiaci, zabezpečovala im všetko potrebné. Okrem toho, že má zodpovednú a ťažkú prácu ako detská lekárka, keď okrem

pracovného týždenného času má i služby i cez víkendy, starala sa o dom, domácnosť a záhradu. Po odchode odporcu zo spoločnej domácnosti sa viackrát snažila v priebehu 7 mesiacov dohodnúť sa ohľadne starostlivosti o deti, 7 mesiacov ním vyrátanej sumy 474,17 eur za mesiac na dom a zaplataenie školného pre L., s ktorou sa dohodol na platení školného 150,- eur mesačne, všetky ostatné výdavky pre deti znášala sama. Vtedy pracovala na polovičný úväzok, so službami sa snažila vylepšiť rodinný rozpočet. Všetky jej príjmy išli na tzv. spoločný účet, ktorý spravoval jej manžel, on bol majiteľom účtu a ona mala iba dispozičné právo a k 20. dňu v mesiaci neboli už na účte žiadne prostriedky, nebola s ním žiadna komunikácia. S deťmi sa stretával iba u nich doma, najviac v čase, keď bola ona v službe. Niekedy videl však deti 3 až 4 hodiny za mesiac. Počas 62 prázdninových dní v roku 2013 si deti zobral na štyri dni a pritom jarné prázdniny a všetko ostatné zabezpečovala sama. Nemal snahu počas konania sa dohodnúť, hoci mu takáto možnosť bola navrhnutá jej advokátom. Čo sa týka platieb pre deti, bez predchádzajúceho dohovoru s ňou platil len to, čo chcel a kedy chcel. Stávalo sa, že deti museli žobrať o vreckové a iné platby, ktoré im sľúbil. Internát deťom zaplatil až po troch mesiacoch keď hrozilo, že ich z internátu vylúčia. Dohodnuté školné pre dcéru L. platil s polročným oneskorením, dokonca maturitný ročník hrozilo dcére vylúčenie zo školy pre jeho nezodpovednosť. Platby za výlety a lyžovačky prispievala minimálne tou istou čiastkou, keď on zaplatil letenku 179,- eur, tak ona platila všetko ostatné 200,- eur, taktiež A. výlet do Paríža. Vreckové dávala deťom aj ona a prispievala na mimoškolské aktivity, zabezpečovala návštevy zubárovi, ostatné návštevy a kontroly u lekára pre všetky tri deti. Všetky nákupy oblečenia, obuvi, tašiek a ostatných vecí prevažne zabezpečovala sama. Ak vymenováva výdavky na udržanie chodu domácnosti, tak v tom čase predsa býval v spoločnej domácnosti v nehnuteľnosti 6 rokov. Musela platiť potom ako odišiel náklady na výmenu pračky, žehličky, zateplenie domu, maľby, obloženie fasády. Ak sa odvoláva na výdavky na prenájom trojizbového bytu s jeho priateľkou, tak mohol kľudne bývať vo svojom dome, ona bývala s deťmi v 4-izbovom nedokončenom dome. Odporca sa odvolával, že platí pôžičku na auto Citroen C4, ona má však malé vozidlo Suzuki Swift, nakoľko na kúpu väčšieho nemá.

K odvolaniu navrhovateľky matky sa vyjadril odporca - otec. Poukázal na to, že deti bral na lyžovačky, letnú dovolenku a zaplatil zálohu na stužkovú L., na doučovanie fyzicky, matematiky, každý týždeň za 10,- eur aj s odvozom do V., prispieval na školské a mimoškolské aktivity, na výlety, na letenku do Londýna pre L., na školský výlet pre A. do Paríža, predtým do Talianska v deviatom ročníku, posielal pre L. peniaze aj na účet a na nečakané výdavky, nákupy, školské potreby, internát. Odkedy odišiel, platil školné pre L. za rok 2012 až 2013 a 2013 a 2014 3.540,- eur. Pre A. platí internát, stravné, vreckové, nákupy, okuliare a čičky, v danom období L. kupoval on. Prehnané výdavky sú za laktózovú intoleranciu aj celiakiu, ktoré boli uvedené. A. sa stravuje v jedálni za 30,- eur mesačne obedy okrem chleba, múky, zvýšené výdavky nie sú také značné ako boli uvedené, kvôli skolióze nemala zvýšené výdavky. Internát je 38,- eur za mesiac. Spotreba na týždeň 5 balení múky, mesačne môže byť približne 47,40 eur. Ak by mala vybavený preukaz ZŤP, cestovné náklady mohli byť znížené a MHD zdarma. Mimoškolské aktivity pre A. tiež podporoval kým chodila na základnú školu, jazykovú školu platil, výlety školské, mimoškolské a lyžovačky. Diétne prípravky zabezpečoval pre A. v tom období. čo sa týka jeho zdravotného stavu tak sa zhoršuje, zhoršenie osteoporózy, zvýraznené bolesti chrbta, kostí pri sedavom zamestnaní, prebiehajú ďalšie vyšetrenia chrbtice, bolesti brucha pri celiakii sa zhoršujú pri nedostatočnom oddychu, nočných službách, pohotovostných službách ho obmedzuje Zákonník práce, takže ďalšie nadčasy sú aj týmto limitované. Invalidný dôchodok, ktorý poberá to nie je príspevok na pokrytie nákladov na celiakiu ako uviedol advokát, miera pracovnej schopnosti je znížená na základe diagnóz, tzn. celiakia, ťažká osteoporóza, patologická fraktúra ľavého ramena. Pri bežnej celiakii žiadny invalidný dôchodok neprislúcha pacientovi, takže ani jeho dcére. K splátkam výživného sa vyjadroval v odvolaní a uviedol, že koľko bol schopný prispievať na deti, spomenul výbery manželky z účtu, peniaze L. na účet, školné, mimoškolské aktivity atď.

Krajský súd v Trnave ako súd odvolací (§ 10 ods. 1 O.s.p.), po tom, čo zistil, že odvolanie podal včas účastník konania (§ 201, 204 O.s.p.), proti rozhodnutiu, proti ktorému je opravný prostriedok prípustný (§ 202 O.s.p.), preskúmal napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa v medziach daných rozsahom a dôvodmi odvolania (§ 212 ods. 1 O.s.p.), postupom bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 214 ods. 2 O.s.p.), pretože dospel k záveru, že napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa je vecne správny. Senát odvolacieho súdu toto rozhodnutie vydal pomerom hlasov 3 : 0, t.j. jednohlasne (§ 3 ods. 9 posledná veta zák. č. 757/2004 Z. z.).

Podľa § 219 ods. 2 O.s.p. ak sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, môže sa v odôvodnení obmedziť len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne doplniť na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia ďalšie dôvody.

V preskúmvanej veci sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, pričom konštatuje správnosť dôvodov rozhodnutia súdu prvého stupňa. Na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia poukazuje na nasledovné skutočnosti:

Podľa ust. § 36 zákona č. 36/2005 o rodine a o zmene a doplnení niektorých zákonov rodičia maloletého dieťaťa, ktorí spolu nežijú, môžu sa kedykoľvek dohodnúť o úprave výkonu ich rodičovských práv a povinností. Ak sa nedohodnú, súd môže aj bez návrhu upraviť výkon ich rodičovských práv a povinností, najmä určí, ktorému z rodičov zverí maloleté dieťa do osobnej starostlivosti.

Podľa ust. § 24 ods. 3 Zákona o rodine rozhodnutie o úprave výkonu rodičovských práv a povinností možno nahradiť dohodou rodičov. Dohoda musí byť schválená súdom, inak je nevykonateľná.

Podľa ust. § 24 ods. 4 Zákona o rodine súd pri rozhodovaní o výkone rodičovských práv a povinností alebo pri schvaľovaní dohody rodičov rešpektuje právo maloletého dieťaťa na zachovanie jeho vzťahu k obidvom rodičom a vždy prihliadne na záujem maloletého dieťaťa, najmä na jeho citové väzby, vývinové potreby, stabilitu budúceho výchovného prostredia a ku schopnosti rodiča dohodnúť sa na výchove a starostlivosti o dieťa s druhým rodičom. Súd dbá, aby bolo rešpektované právo dieťaťa na výchovu a starostlivosť zo strany obidvoch rodičov a aby bolo rešpektované právo dieťaťa na udržovanie pravidelného, rovnocenného a rovnoprávneho osobného styku s obidvomi rodičmi.

Podľa ust. § 65 Zákona o rodine, ak rodičia maloletého dieťaťa spolu nežijú, súd upraví rozsah ich vyživovacej povinnosti alebo schváli ich dohodu o výške výživného. Súd postupuje rovnako aj v prípade, ak rodičia spolu žijú, ale jeden z nich svoju vyživovaciu povinnosť voči maloletému dieťaťu dobrovoľne neplní.

Podľa ust. § 62 Zákona o rodine plnenie vyživovacej povinnosti rodičov k deťom je ich zákonná povinnosť, ktorá trvá do času, kým deti nie sú schopné samé sa živiť. Obaja rodičia prispievajú na výživu svojich detí podľa svojich schopností, možností a majetkových pomerov. Dieťa má právo podieľať sa na životnej úrovni rodičov. Každý rodič bez ohľadu na svoje schopnosti, možnosti a majetkové pomery je povinný plniť svoju vyživovaciu povinnosť v minimálnom rozsahu vo výške 30% zo sumy životného minima na nezaopatrené nepľnoleté dieťa alebo na nezaopatrené dieťa podľa osobitného zákona. Pri určení rozsahu vyživovacej povinnosti súd prihliada na to, ktorý z rodičov a v akej miere sa o dieťa osobne stará. Výživné má prednosť pred inými výdavkami rodičov. Pri skúmaní schopností, možností a majetkových pomerov povinného rodiča súd neberie do úvahy výdavky povinného rodiča, ktoré nie je nevyhnutné vynaložiť.

Podľa ust. § 77 ods. 1 Zákona o rodine právo na výživné sa nepremlčuje. Možno ho však priznať len odo dňa začatia súdneho konania. Výživné pre maloleté dieťa možno priznať najdlhšie na dobu troch rokov späťne odo dňa začatia konania, ak sú na to dôvody hodné osobitného zreteľa.

Podľa § 25 ods. 1 Zákona o rodine, rodičia sa môžu dohodnúť o úprave styku s maloletým dieťaťom pred vyhlásením rozhodnutia, ktorým sa rozvádza manželstvo; dohoda o styku rodičov s maloletým dieťaťom sa stane súčasťou rozhodnutia o rozvode.

Každý z rodičov je povinný vyživovať svoje dieťa, vyživovacia povinnosť má ale niekoľko foriem. Môže byť plnená osobnou starostlivosťou alebo tiež starostlivosťou o domácnosť, poskytovaním vecných plnení a treťou formou plnenia vyživovacej povinnosti je platenie výživného ako peňažného príspevku na uhrádzovanie potrieb dieťaťa. Rodič, ktorý sa osobne o dieťa stará, plní vyživovaciu povinnosť prevažne

poskytovaním vecných plnení a osobnou starostlivosťou. Rodič, ktorý sa o dieťa nestará, prispieva na jeho výživu výživným, ktoré súd určí. Pre určenie výšky vyživovacej povinnosti je určujúca životná úroveň každého z rodičov, pretože platí prvoradá premisa, že dieťa má právo podieľať sa na životnej úrovni každého svojho rodiča. Jednoznačne tak životnú úroveň dieťaťa pozitívne ovplyvňuje majetkovo lepšie zabezpečený rodič. Miera životnej úrovne je objektívne zistiteľná rôznymi dôkazmi, môže ju preukazovať, napr. výška mesačných nákladov rodiča, a to v súhrne aj jednotlivé položky, smerodajnou môže byť tak výška položiek, ktoré nie sú pre život nevyhnutné a ktoré signalizujú prebytok finančných prostriedkov, napr. ako sú účty na mobilný telefón, na internet, dovolenky, na pohonné hmoty atď. Podstatnou zásadou pri určovaní výšky výživného na strane povinného je miera jeho schopnosti, možnosti a majetkových pomerov. Pokiaľ je životná úroveň rodičov nízka a nemajú možnosť ju zvyšovať, je nevyhnutné obmedziť nároky dieťaťa a prispôsobiť ich takto takejto životnej úrovni. Rozdielnosť životnej úrovne oboch rodičov sa premieta do výšky vyživovacej povinnosti toho z nich, s ktorým dieťa nežije v spoločnej domácnosti. Za schopnosti každého rodiča treba považovať jeho reálny zárobok, ktorý dosahuje v čase vyhlásenia rozhodnutia a tento však treba pri posudzovaní ďalej modifikovať možnosťami rodiča, ktoré rozširujú reálne dosahovaný zárobok subjektívnymi vlastnosťami podmienené možnosťami, a to je fyzická zdatnosť, vzdelanie, zdravotný stav, pracovné ponuky, časový priestor, prax, skúsenosť v odbore atď. Možnosť rodiča ovplyvňujú aj objektívne okolnosti ako je dopyt na trhu, hodnotenie rovnakej pozície atď. Pre posúdenie možností a schopností povinného rodiča teda nie sú rozhodujúce jeho skutočné zárobkové pomery, ale jeho reálne zárobkové prípadne aj majetkové možnosti dané okrem iného jeho fyzickým stavom, nadaním, množstvom získaných vedomostí a pracovných skúseností a pod. Majetkové pomery rodiča možno preukázať výpismi z listov vlastníctva, technickým preukazom, resp. inými dôkazmi, ktoré sú spôsobilé osvedčiť stupeň majetkového zabezpečenia rodiča. Z príjmov rodiča sa pre účely výživného okrem zárobku započítavajú tiež autorské odmeny, výnosy z majetku, obchodných spoločností, z akcií, prijaté odplaty za nájom a pod. Príjem predstavuje tiež odmena za prácu nadčas, pri ktorej však treba zohľadniť do určitej miery tiež zvýšené osobné vypätie rodiča a skutočnosť, že s prácou nadčas nemožno dlhodobo počítať ako s obligatónnym činiteľom zvýšenia vlastného príjmu. Do príjmu rodiča v pracovnom príjme sa zohľadnia aj benefity z pracovného pomeru, ako sú diéty alebo poskytované finančné náhrady za auto atď. Schopnosti, možnosti a majetkové pomery rodiča treba posudzovať vždy komplexne. Najlepším ukazovateľom je práve životná úroveň rodiča. Ani túto však nemožno absolutizovať, pretože ak rodič má dostatočné majetkové pomery na to, aby dieťaťu zabezpečil vyššiu životnú úroveň, avšak sám svoje potreby obmedzuje, odopiera si a šetrí, potom treba pri hodnotení dôkazov vychádzať z možnosti životnej úrovne rodiča a nie z reálneho stavu.

Základnou podmienkou správneho určenia vyživovacej povinnosti rodiča k dieťaťu je vyhodnotenie nákladov na dieťa. Musí sa robiť reálne tak, aby vystihovalo potreby dieťaťa ku dňu vyhlásenia rozsudku. Výška mesačných nákladov na dieťa má predstavovať vyčíslenie všetkých pravidelných a nepravidelných platieb na dieťa tak, aby bola jednoznačne určiteľná. Náklady na dieťa predstavujú všetky náklady potrebné na uspokojenie jeho potrieb. Medzi tie základné patrí bývanie, stravovanie, ošatenie, hygienické potreby a drogéria, zdravotná starostlivosť, školské potreby a náklady súvisiace s plnením školskej dochádzky, preprava dieťaťa, poplatky na záujmovú činnosť atď. Zo stanovení konkrétnej výšky priemerných mesačných nákladov na dieťa súd pristupuje potom k určeniu miery, ktorou sa na stanovených mesačných nákladov bude podieľať každý z rodičov. To závisí od viacerých faktorov na strane každého povinného je to predovšetkým jeho: - zárobkové schopnosti a možnosti, - majetkové pomery, - životná úroveň, - počet iných vyživovacích povinností, ich výška, - plnenie vyživovacej povinnosti aj osobnou starostlivosťou o dieťa a starostlivosťou o domácnosť, ktorej je dieťa členom, - plnenie vyživovacej povinnosti aj vecnými plneniami, nad rámec určených súdnym rozhodnutím. Miera vyživovacej povinnosti rodičov k tomu istému dieťaťu nemusí byť rovnaká, je nutné porovnať faktory u oboch rodičov navzájom a zohľadniť tiež osobnú starostlivosť o dieťa. Keďže výživné je peňažná forma plnenia vyživovacej povinnosti, povinný rodič ho bude platiť dieťaťu do rúk oprávneného rodiča, ktorý je povinný použiť ho na úhradu potrieb dieťaťa (Bronislava Paveleková: Zákon o rodine, komentár, vydavateľstvo C.H.-Beck).

Odvolačný súd poukazuje na správny záver súdu 1. stupňa, že bolo nutné upraviť práva a povinnosti k maloletým deťom, pretože sa rodičia o nej nedohodli. Bolo nepochybné, že o maloleté deti sa predovšetkým stará matka a neboli pochybnosti o riadnej starostlivosti, preto jej aj boli zverené do osobnej starostlivosti. Osobná starostlivosť matky o maloleté deti však musí byť vyrovnaná a to formou plnenia vyživovacej povinnosti, a to platením výživného ako peňažného príspevku na uhrádzovanie

potrieb dieťaťa zo strany otca. Matka, ktorá sa o maloleté deti stará si plní výživovaciú povinnosť poskytovaním vecných plnení a osobnou starostlivosťou. Preto otec musí prispievať na výživu detí výživným, ktoré súd určí. Prvostupňový súd vychádzal z prvotnej požiadavky pre určenie výživného a to že je určujúca životná úroveň každého z rodičov a že dieťa má právo podieľať sa na životnej úrovni každého z rodičov. Prvostupňový súd zvažoval výšku mesačných nákladov oboch rodičov, jednoznačne sa vyjadril, ktoré náklady sú nevyhnutné. Poukázal na výdavky pre mal. deti: L.: školné v priemere 200 eur mesačne, vrátane cestovného a časového lístka MHD, dieťa navštevuje súkromné Gymnázium v Bratislave a býva na internáte, ďalej navštevuje jazykovú školu. Stravné, poplatok za ubytovanie a poplatky do jazykovej školy sú v sume celkom 250 eur mesačne, vreckové 20 eur týždenne. Výdavky na oblečenie podľa udania matky 250 eur mesačne. Dieťa trpí laktózovou intoleranciou, matka musí kupovať drahšie potraviny neobsahujúce laktózu. Pre problematickú pleť používa drahšie kozmetické výrobky, trpí hypovitaminózou a 2-krát týždenne cvičí v posilňovni. K výdavkom na mal. A. uviedla matka 250 eur na stravu a drogistický tovar, 200 eur oblečenie a 90 eur do školy, navštevuje ZŠ, rovnako navštevuje jazykovú školu. Trpí celiakiou, má nariadenú bezlepkovú aj bezlaktózovú diétu, má skoliózu, pre ktorú absolvuje cvičenia v posilňovni. K mesačným výdavkom na mal. E., matka uviedla 125 eur na stravu a drogistický tovar, 100 eur oblečenie a do škôlky 25 eur poplatok a 50 eur výdavky na výlety, kultúrne programy a hygienické potreby. Výdavky matky na bývanie ako sama uviedla za elektrinu 72 eur, plyn 73 eur, vodné-stočné 20 eur, telefóny a internet spoločne 130 eur mesačne. Matka predložila doklad o poplatku za návštevu psychológa 25 eur vo februári 2013, potvrdenie o školnom pre L. vo výške 1.720 eur na školský rok 2012/2013 a vo výške 1.820 eur na školský rok 2013/2014, cestovné na L. - časový mesačný lístok MHD 13 eur a cestovný lístok Bratislava - H. X. za 1,15 eur, registračný poplatok do univerzitnej knižnice na rok 3 eurá, návšteva u stomatóloga v novembri 2012 (L.) vo výške 22,41 eur, školné a zápisné na prvý polrok školského roka 2012/2013 do jazykovej školy - ruský jazyk 64,50 eur (L.), rozhodnutie školy o poplatku za ubytovanie v školskom internáte 35 eur mesačne (A.), jazyková škola v Dunajskej Strede - nemecký jazyk (A.) - poplatky školného a zápisného pre celý školský rok 2012/2013 vo výške 133,23 eur, poplatok do materskej školy za mesiace máj a jún v sume spolu 10 eur a stravné na mesiace máj jún a júl spolu 48,30 eur, poplatok za špeciálnu obuv 20,26 eur (E.).

Otec uviedol, že. poberá invalidný dôchodok, trpí celiakiou, tiež sa musí stravovať zo špeciálnych potravín. Lízinguje vozidlo zn. Citroen C4 so splátkami 330 eur mesačne po dobu 5 rokov, zmluvu uzavrel v roku 2013. Školné v prípade najstaršej dcéry platí on, tiež kupuje pre strednú dcéru potraviny k bezlepkovej diéte. Konkrétne aké čiastky na výživnom priebežne na deti platí, sa vyjadriť nevedel.

Predovšetkým súd vychádzal zo schopností a možností každého z rodičov podľa fyzickej danosti, vzdelanosti, zdravotného správu a pracovných ponúk zodpovedajúci jeho reálny zárobok. Podľa potvrdenia jedného zo zamestnávateľov matky (G. Z. s X. Q., a. s., Q.) matka mala v roku 2012 (od februára do decembra) príjem 486,70 eur v priemere mesačne, z potvrdenia ďalšieho zamestnávateľa (Z. s X. L. Q., a.s., L. Q.) mala počas kalendárneho roka 2012 príjem v priemere 715,47 eur mesačne. Od začiatku roka 2013 vykazovala príjem spoločne, prostredníctvom jedného zamestnávateľa, za obdobie roka 2013 mala príjem vykázaný v sume 1.713,67 eur mesačne a za obdobie od januára do apríla 2014 mala príjem v priemere mesačne 1.866,61 eur. Podľa daňového priznania za rok 2012 mal otec príjem súhrnom príjmov zo zamestnaní, pohotovostných služieb a spolupráce v celkom v priemere 1.676,30 eur netto (bez výdavkov, odvodov a dane) mesačne. Podľa daňového priznania za rok 2013 predstavoval v danom roku príjem otca mimo invalidného dôchodku príjem v priemere 1.542,57 eur netto mesačne. Z rozhodnutia Sociálnej poisťovne zo dňa 06.12.2012 vyplýva od januára 2013 invalidný dôchodok otca určený sumou 291,50 eur mesačne. Podľa zárobkového výkazu vystaveného jedným zo zamestnávateľov otca (V., n. o., E.) mal otec za obdobie od apríla 2012 do apríla 2013 príjem v priemere 317,49 eur mesačne, ďalším potvrdením predložil výkaz o príjme za obdobie celého roka 2013 v sume 360,33 eur mesačne. K tomu mal príjem z Z. L. Q. - od januára 2013 do apríla 2013 v priemere 30,63 eur mesačne. Podľa výplatného lístka internej ambulancie (F., s. r. o.) mal v apríli 2013 príjem 1.200 eur, zamestnávateľ mu za obdobie od mája 2012 do apríla 2013 vykázal príjem v priemere 1.062,99 eur mesačne a za obdobie od januára do septembra 2013 príjem 1.200 eur mesačne. Od januára 2014 pracuje v ambulancii všeobecného lekára - B., s. r. o. (na 0,8 úväzok a v E. na 0,5 úväzok). Spoločnosť prevádzkujúca pohotovostnú službu v L. Q. mu vykázala príjem z pohotovostných služieb za rok 2012 vo výške v priemere 257,92 eur mesačne, za rok 2013 v sume 282,25 eur mesačne a za mesiace od januára do marca 2014 v priemere vo výške 139,55 euro mesačne. Spolu za rok 2013 predstavuje (preukázaný) príjem otca vrátane dôchodku v priemere 2.164,71 eur mesačne.

Prvostupňový súd pri určovaní výživného prihliadal nielen na výdavky do školy pre maloleté deti, ale tiež ich mimoškolskú činnosť a záujmy a takisto a aj výdavky na zdravotný stav detí. Preto pri určení výživného tieto výdavky na zdravotný stav zvažoval a premietli sa do ich výšky u každého dieťaťa. Je nepochybné, že výživné má prednosť pred inými výdavkami rodičov a to v zmysle ustanovenia § 62 zákona o rodine, v ktorom sú uvedené základné kritéria pre určenie výživného.

Odvolací súd preto v určení výšky výživného pre maloleté deti rozsudok súdu 1. stupňa potvrdil podľa ustanovenia § 219 O.s.p. ako vecne správny.

Potrebné je tiež pripomenúť že výživné možno priznať od začatia konania, ak sú na to dôvody hodné osobitého zreteľa možno najdlhšie na dobu troch rokov spätne odo dňa začatia konania. Prvostupňový súd určil výživné počnúc dňom 19. 12. 2012 čo odôvodnil tým že určil výživné spätne od podania návrhu na nariadenie predbežného opatrenia. Súd nariadil predbežné opatrenie uznesením č. k. 12P/191/2012-12 dňa 28.01.2013, ktorým ponechal všetky tri maloleté deti v osobnej starostlivosti matky, otca zaviazal k plateniu výživného v sume po 35 eur mesačne na každé dieťa, upravil styk otca s maloletými deťmi tak, že otec je oprávnený sa s maloletými deťmi stýkať každý utorok a štvrtok od 17.30 h do 20.30 h. Uznesenie sa stalo vykonateľným dňa 02.04.2013. Toto určenie výživného od podania návrhu na nariadenie predbežného opatrenia je nesprávne, pretože súd začal konanie o určenie výživného svojim uznesením 28. 1. 2013, vtedy treba považovať začiatok konanie o určenie výživného. Od tohto dátumu preto mal súd určovať výživné, týmto dňom bolo tiež vykonateľné uznesenie o nariadení predbežného opatrenia o povinnosti otca platiť na výživu detí výživným v nevyhnutnej miere 35 eur mesačne na každé dieťa. Vzhľadom k vydaniu tohto predbežného opatrenia preto nebol dôvod osobitného zreteľa určovať výživné skôr spätne nie až od začatia konania, to znamená o od 28.01.2013 .

Preto aj v zmysle ustanovenia § 220 O.s.p. zmenil odvolací súd v tejto časti rozhodnutie súdu 1. stupňa o povinnosti platiť výživné počnúc dňom 28. 1. 2013.

Nesprávne je preto vyrátaný dlh na dlžnom výživnom, čo sa týka obdobia do vyhlásenia rozsudku do 19.05.2014, pretože dlžné výživné súd 1. stupňa vyrátal od 19.12.2012. Dlžné výživné musí byť preto súdom 1. stupňa pre vyrátané za obdobie od 28.01.2013.

Odvolací súd preto rozsudok súdu 1. stupňa v tejto časti podľa ustanovenia § 221 ods. 1 písm. h) O.s.p. zrušil a vec vrátil na ďalšie konanie .

Úlohou súdu 1. stupňa preto bude v ďalšom konaní správne určiť dlžné výživné pre toho času už plnoletú L. F., maloletú A. T. a maloletú E. K. od 28.01.2013. Samozrejme bude brať do úvahy všetky platby uskutočnené otcom na výživnom aj iné plnenia v prospech maloletých detí .

Toto rozhodnutie bolo prijaté v senáte počtom hlasov 3: 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustné odvolanie.